

Vanhusneuvosto

KAUPUNGINHALLITUKSELLE

Viite: HEL 2025-009017

VANHUSNEUVOSTON RAPORTTI TOIMIKAUDELTA 2023–2025

Toimintakertomus, arvio toimikaudesta ja ehdotukset seuraavalle toimikaudelle

1 TOIMINTAKERTOMUS

1.1 Vanhusneuvoston asettaminen

Kaupunginhallitus nimesi 21.8.2023 toimikaudekseen vanhusneuvoston, määritteli sen tehtävät ja päätti vanhusneuvoston kokoonpanosta. [Asettamispäätöksen](#) yhteydessä kaupunginhallitus vahvisti vanhusneuvoston [toimintasäännön](#). Kaupunginhallitus nimesi samalla yhteisöt, jotka nimeävät vanhusneuvostoon jäsenen. Neuvostoon valittiin lisäksi jäseniksi viisi edustajaa valtuustoryhmistä. Kaupunginhallituksen nimeämät jäsenet valtuustoryhmistä olivat:

- Kok. Päivi Riihilahti-Syvänen, varajäsen Mikael Pälvi
- Vihr. Auni-Marja Vilavaara, varajäsen Susanna Mattila-Connor
- SDP Vesa Paavonen, varajäsen Anita Vihervaara
- Vas. Jussi Silvonen, varajäsen Minna Sirnö
- PS Reetta Angelvo-Riipinen, varajäsen Sami Liukkonen

Kaupunginhallitus nimesi vanhusneuvoston puheenjohtajaksi Auni-Marja Vilavaaran.

Asettamispäätöksessä nimetyt yhteisöt olivat:

- Eläkeläiset ry:n Helsingin Aluejärjestö
- Helsingin Kansallinen Senioripiiri ry
- Samrådet i SPF (Svenska Pensionärsförbundet)
- Eläkkeensaajien Keskusliiton Helsingin piiri ry
- Helsingin kunnalliset eläkeläiset ry
- Jade-yhteisö ry
- Pääkaupunkiseudun omaishoitajat ry
- Helsingin Muistiyhdistys
- Helsingin seurakuntayhtymä

Lisäksi Helsingin kaupungin kaikkia toimialoja ja kaupunginkansliaa pyydettiin ilmoittamaan pysyväisluonteiset asiantuntijat vanhusneuvostoon.

Vanhusneuvoston jäsenille järjestettiin yhteinen perehdytys muiden vaikuttajatoimielinten kanssa 28.9.2023. Ensimmäinen kokous pidettiin 20.9.2023.

Vanhusneuvosto

1.2 Vanhusneuvoston kokoonpano

Vanhusneuvoston kokoonpano toimikaudella 2023–2025:

Valtuustoryhmä	Jäsen	Varajäsen
Kok.	Päivi Riihilahti-Syvänen	Mikael Pälvi
Vihr.	Auni-Marja Vilavaara	Susanna Mattila-Connor
SDP	Vesa Paavonen	Anita Vihervaara
Vas.	Jussi Silvonon	Minna Sirnö
PS	Reetta Angelvo-Riipinen	Sami Liukkonen
Yhteisö	Jäsen	Varajäsen
Eläkeläiset ry, Helsingin aluejärjestö	Olli Salin (8/2024 asti) Leena Lähdesmäki (9/2024 alk.)	Marjatta Järvi
Helsingin Kansallinen senioripiiri	Pirjo-Liisa Kangasniemi	Olavi Nieminen
Samrådet i SPF	Erik Wallin	Marianne Lindberg
Eläkkeensaajien keskusliiton Helsingin piiri ry	Lahja (Lala) Sjöblom	Irma Marttila
Helsingin Kunnalliset Eläkeläiset ry	Liisa Hangonmäki	Simo-Pekka Hämäläinen
Jade-yhteisö ry	Susanna Lehtovaara (11/2024 asti) Eva Rönkkö 11/2024 alk.)	Eva Rönkkö (11/2024 asti) Anu Jansson (11/2024 alk.)
Pääkaupunkiseudun Omaishoitajat ry	Marja Ruotsalainen	Soili Hyvärinen
Helsingin Muistiyhdistys ry	Teija Mikkilä (10/2023 asti) Maarit Turu-Gromoff (10/2023 alk.)	Jari Jokiluhta
Helsingin seurakuntayhtymä	Pirkko Linder (12/2024 asti) Ulla Lumijärvi (1/2025 alk.)	Ulla Lumijärvi (12/2024 asti) Pirkko Linder (1/2025 alk.)
Toimiala	Jäsen	Varajäsen
Sosiaali-terveys- ja pelastustoimiala	Seija Meripaasi (1–9/2024) Pia Nurme (10–12/2024)	Soili Partanen
Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala	Sari Tenni (1–8/2024) Emmi Komlosi (9–12/2024)	Pia Nybom
Kaupunkiympäristön toimiala	Pirjo Tujula (12/2024 asti)	Satu Tarula
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala	Silva Siponkoski (12/2024 asti) Minna Ekman (1/2025 alk.)	Minna Ekman
Kaupunginkanslia	Tommi Sulander	Mauno Rönkkö

Vanhusneuvosto

Puheenjohtajana toimi Auni-Marja Vilavaara. Varapuheenjohtajana toimivat Olli Salin (1–8/2024 ja Pirjo-Liisa Kangasniemi (9–12/2024).

Vanhusneuvoston työvaliokunnassa oli toimintasäännön mukaisesti puheenjohtaja, varapuheenjohtaja sekä neljä jäsentä. Työvaliokunnasta vähintään puolet koostui toimintasäännön mukaisesti järjestöjen edustajista. Työvaliokuntaan kuuluivat Auni-Marja Vilavaara, Olli Salin (1–8/2024), Reetta Angelvo-Riipinen, Lahja ”Lala” Sjöblom, Pirjo-Liisa Kangasniemi ja Vesa Paavonen. Pirjo-Liisa Kangasniemen siirryttyä Olli Salinin tilalle varapuheenjohtajaksi (9/2024 alk.) työvaliokuntaan valittiin Marja Ruotsalainen. Lisäksi Vesa Paavosen tilalla työvaliokunnassa ajalla 9–11/2024 ja 1/2025 alkaen oli Päivi Riihilahti-Syvänen. Työvaliokunta valmisteli neuvoston kokouksia, lausuntoja ja toimintaa.

Vanhusneuvoston ja sen työvaliokunnan valmistelu- ja sihteeritehtävistä, viestinnästä sekä kokous- ja muista järjestelyistä vastasi kaupunginkanslia. Neuvoston sihteerin tehtäviä hoiti asiantuntija Marja Säikkä viestintäosaston osallisuusyksiköstä.

1.1 Vanhusneuvoston lakisäätteiset tehtävät

Vanhuspalvelulain (Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvuluista) mukaan vanhusneuvosto osallistuu ikääntyneen väestön tukemista koskevan suunnitelman tekemiseen. Neuvoston edustajat osallistuivat aktiivisesti ikääntyneiden hyvinvointia edistävään verkoston kokouksiin ja muihin tilaisuuksiin. Helsingin kaupungin hyte-rakenteen uudistuttua sovitettiin, että vanhusneuvoston kanssa tehtävästä yhteistyöstä hyvinvointisuunnitelman laatimisessa. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen liittyviä aiheita käsiteltiin vanhusneuvoston kokouksissa laajasti.

Vanhusneuvosto on otettava vanhuspalvelulain mukaisesti mukaan palveluiden riittävyden ja laadun arviointiin. Tätä tehtiin yhteistyössä sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan kanssa. Vuoden 2023 osalta arviointi aloitettiin vanhusneuvoston huhtikuun 2024 kokouksessa ja saatiin valmiiksi syyskuussa. Vuoden 2024 osalta arviointi aloitettiin maaliskuun 2025 kokouksessa ja saatiin valmiiksi toukokuussa. Arviointiprosessit käynnistyivät sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalveluiden laajalla esittelyllä, minkä jälkeen vanhusneuvosto kokosi kysymyksiä ja huomioita. Osana arviointia kuultiin myös esittely terveystalvuluiden riittävydestä.

1.2 Toiminnan suunnittelu ja sen seuranta

Vanhusneuvosto teki toimintakauden alussa toimintasuunnitelman.

Vanhusneuvosto

Toimintasuunnitelman pääteemoina olivat vaikuttaminen ja osallistuminen sekä kaupunkisuunnittelun ja palvelujen suunnittelun ikäystävällisyys. Näiden alle oli koottu tarkempia toimenpiteitä vanhusneuvostolle. Toimintasuunnitelma ja toimintasääntö ohjasivat vanhusneuvoston toimintaa.

1.3 Kokoukset

Vanhusneuvoston kokouksia oli yhdeksän kertaa vuodessa. Työvaliokunta koontui yleensä noin kaksi viikkoa ennen vanhusneuvoston kokousta. Kauden aikana pidettiin myös kaksi vanhus- ja vammaisneuvostojen yhteistä työvaliokunnan kokousta.

	Vanhusneuvosto	Työvaliokunta
2023 (syksy)	4	3
2024	9	10
2025 (kevät)	5	4
Yhteensä	18	17

Vanhusneuvoston kokouksessa käsiteltyjä aiheita olivat:

Kulttuuri- ja liikuntapalvelut:

Liikuntapalveluiden visiotyö, liikuntapalvelut ja liikkeelle lähteminen, kulttuurikeskukset, valtionperintöhankkeet sekä vapaaehtoistoiminta

Liikenne ja ympäristö:

Ympäristöpolitiikan päivitys, liikennesuunnitelmat, liikenteen rauhoittaminen ja katuverkon jäsentely sekä katujen talvikunnossapito

Kaupungin päätöksenteko ja osallistuminen:

Talousarviovalmistelu, strategiavalmistelu ja sotepe:n palvelustrategiavalmistelu, osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet, OmaStadi, hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen uudistettu johtaminen ja koordinaatio sekä valtuustoryhmien puheenjohtajien vierailut

Sotepe-palvelut:

Vanhuspalveluiden arviointi ja asiakastyytyväisyys, sotepe-muutosohjelma, sotepe-palvelustrategia, influenssarokotusten ajanvaraukset, asiakasmaksut, terveys- ja hyvinvointikeskusten suunnitelmat ja palveluverkon tilannekatsaus, omaishoitokyselyn tulokset ja omaishoidon palveluvalikko, digitaaliset innovaatiot, matkapalvelut, palvelusetelit sekä seniorikeskushankkeet

Muita aiheita:

Järjestöyhteistyö, Sateenkaariseniorien toiminta, lähisuhdeväkivallan ehkäisytyö, evl. seurakunnan palvelut ikääntyneille sekä digituki.

Vanhusneuvosto päätti toimintasuunnitelmassaan, että kauden aikana kutsutaan kaikkien valtuustoryhmien puheenjohtajat vierailulle neuvoston kokouksiin. Syyskaudella 2023 vanhusneuvoston kokouksissa vierailivat Maarit Vierunen (kok.) ja

Vanhusneuvosto

Amanda Pasanen (vihr.). Vuoden 2024 aikana vanhusneuvoston kokouksissa vierailivat valtuustoryhmien puheenjohtajista Eveliina Heinäluoma (sdp.), Björn Månsson (rkp.), Mia Haglund (vas.), Laura Korpinen (ps.), Mika Ebeling (kd.) ja Terhi Peltokorpi (kesk.).

Vanhusneuvoston työvaliokunnalla oli tapaaminen kansliapäällikkö Jukka-Pekka Ujulan kanssa 20.11.2024.

1.4 Lausunnot ja kannanotot

Vanhusneuvosto teki aktiivisesti lausuntoja ja kannanottoja. Lausuntopyyntöjä tuli erityisesti kaupunkiympäristön toimialalta.

Vanhusneuvoston lausunnot ja kannanotot toimintakaudella 2023–2025.

	Lausunnot	Kannanotot ja esitykset
2023 (syksy)	7	1
2024	11	4
2025 (kevät)	3	3
Yhteensä	21	8

Lausuntopyynnön perusteella annettiin seuraavat 21 lausuntoa:

- Lausunto vanhuspalvelulain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta
- Lausunto asemakaavan muutosehdotuksen nro 12870, Toukola, Arabianranta, Jan-Magnus Janssonin aukio 5 ja 6
- Lausunto asemakaavan muutosehdotuksen nro 12861, Herttoniemi, Roihuvuorentie
- Lausunto asemakaavan muutosehdotuksen nro 12829, Alppilan pohjoisosa, Savonkadun ympäristö
- Lausunto Pitäjänmäen, Valion alueen asemakaavan muutoksesta
- Lausunto asemakaavan muutosehdotuksesta nro 12833, Haaga, Kivihaantie 5
- Lausunto asemakaavan muutosehdotuksesta nro 12810, Jollaksen ja Hevossalmen suojeltavat pientalot
- Kommentti Lasitettujen terassien ohjeistukseen
- Lausunto itäisen bulevardikaupungin itäosan suunnitteluperiaatteista
- Lausunto Pukinmäenrannan asemakaavan muutokseen
- Lausunto Suutarila, Siltakyläntie 9 ja 11, asemakaavan muutokseen
- Lausunto asemakaavan muutosehdotuksesta nro 12849, Länsi-Herttoniemen suojelu- ja täydennysrakentaminen
- Lausunto Helsingin ilmansuojelu- ja meluntorjuntasuunnitelman (ILME) 2024–2029 luonnoksesta

Vanhusneuvosto

- Lausunto Helsingin Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelmasta 2024 (AM-ohjelma)
- Lausunto valtuustoaloitteeseen omaishoitajien- ja hoidettavien rokottamisesta
- Lausunto selvitykseen sosiaali- ja potilasasiamiesten toiminnasta vuodelta 2023
- Lausunto ydinkeskustan liikennejärjestelmäsuunnitelmasta
- Lausunto vanhuspalvelulain muuttamiseen
- Lausunto Hernesaaren asemakaavan muutosehdotukseen nro 12864
- Lausunto valtuustoaloitteeseen Sateenkaariseniorien palveluasumisesta
- Lausunto Vuosaarenlahden pienvenesatamasta nro 12912
- Lausunto potilas- ja sosiaaliasiavastaavien selvitykseen vuodelta 2024

Vanhusneuvosto teki oma-aloitteisia kannanottoja ja esityksiä yhteensä 8. Kannanottojen aiheet olivat:

- Kirje influenssarokotusten ajanvarauksista
- Vanhus- ja vammaisneuvostojen kannanotto terveydenhuollon tasasuuruisten asiakasmaksujen korotuksiin
- Kannanotto liikkauksen torjunnan parantamiseksi
- Esitys ikääntyneiden maksuttomasta liikkumisesta
- Kirje Länsisataman esteettömyydestä
- Vanhus- ja vammaisneuvostojen kannanotto esteettömyys- ja saavutettavuustyön vastuusta
- Kannanotto asioista, joita vanhusneuvosto toivoo huomioitavan tulevan kaupunkistrategian valmistelussa
- Kannanotto asiakasmaksujen alentamista ja perimättä jättämistä koskevasta tiedottamisesta

Vanhusneuvoston tekemät lausunnot ja kannanotot löytyvät [vanhusneuvoston verkkosivuilta](#).

1.5 Osallistuminen ja yhteistyö

Vanhusneuvoston jäsenet osallistuivat seuraaviin verkostoihin ja työryhmiin:

- Ikääntyneiden hyvinvointia edistävä verkosto: Auni-Marja Vilavaara ja Olli Salin (1–8/2024), varalla Reetta Angelvo-Riipinen
- Sotepe-toimialan kuljetuspalvelujen asiakasyhteistyöryhmä: Lala Sjöblom
- Kulttuurisen vanhustyön verkosto: Jussi Silvonen, Liisa Hangonmäki, Marja Ruotsalainen
- Kaupungin digituen koordinaatioryhmä: Olli Salin (1–8/2024) ja Jussi Silvonen (9–12/2024)
- Sotepe-toimialan sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen digitoimintaa edistävä ryhmä: Reetta Angelvo-Riipinen, varalla Olli Salin

Vanhusneuvosto

- Kustannustietoisien kotihoidon KUSTI-hanke: Auni-Marja Vilavaara ja Vesa Paavonen
- Vanhusasiavaltuutetun seniorivaikuttajien ryhmä: Auni-Marja Vilavaara

Lisäksi vanhusneuvoston jäseniä osallistui seuraaviin työryhmiin, raateihin ja keskustelutilaisuuksiin:

- Liikenteen ilmastopaneeli
- Laakson sairaalan yhteissuunnittelu
- Mannerheimintien työmaaraati
- Keskustelutilaisuus sähköpotkulautojen haitoista
- Metrolaitureiden reunaopasteiden kehittäminen
- Ikääntyneiden hyte-neuvottelut
- Ilmanlaatuviestinnän kehittämistä koskeva keskustelutilaisuus
- Laajasalon terveysaseman opastesuunnitelmien kommentoiminen
- Dialogpaus-diskussion: Social- och hälsovårdstjänster på svenska – vad är viktigt för dig som äldre?

1.8. Tapahtumat ja tutustumiskäynnit

Heti toimintakautensa alussa, 26.10.2023 Helsingin vanhusneuvosto järjesti kaupungintalon tapahtumatorilla pääkaupunkiseudun vanhusneuvostojen tapaamisen. Tapaamisessa kuultiin esitykset saavutettavasta liikkumisesta pääkaupunkiseudulla sekä vanhusneuvostojen osallistumismahdollisuuksista ihmisoikeuksien näkökulmasta. Tapaamiseen osallistui yhteensä 26 henkilöä.

Vanhusneuvosto järjesti yhdessä Helsingin Eläkeläisjärjestöt HEJ ry:n kanssa 22.11.2023 avoimen yleisötilaisuuden aiheesta Ikääntyneiden sosiaali- ja terveyspalveluiden tulevaisuudennäkymät, terveyskeskusten ja seniorikeskusten palvelut Helsingissä. Tilaisuudessa kuultiin esitykset terveysasemien palveluista, seniorikeskusten palveluista sekä sotepe-palveluiden tulevaisuudennäkymistä. Tilaisuus järjestettiin Oodissa, Kino Reginassa. Osallistujia oli noin 80.

Vanhusneuvosto järjesti yhdessä Helsingin Eläkeläisjärjestöt HEJ ry:n kanssa 24.10.2024 avoimen yleisötilaisuuden Asumista ja aivoterveyttä. Tilaisuus järjestettiin Kampin palvelukeskuksen juhlasalissa. Tilaisuudessa kuultiin Helsingin vanhusneuvoston ja HEJ ry:n esittelyt sekä puheenvuorot ikääntyneiden asumisesta Helsingissä ja yhteisöllisestä asumisesta. Tilaisuudessa kuultiin aivotutkija Kiti Müllerin luento "Aivot mielekkäässä liikkeessä kaiken ikää". Osallistujia oli noin 50.

Vanhusneuvoston jäseniä osallistui erilaisiin tapahtumiin ja tilaisuuksiin, kuten:

- Avoimen hallinnon vanhusneuvostopäivät 8.11.2023 ja 30.10.2024
- Tutustuminen Duodecimin ikääntyviä koskevaan tietokantaan 4.12.2023
- Ikääntyneiden hyvinvointia edistävän verkoston tilaisuudet 12.12.2023 ja 22.5.2024

Vanhusneuvosto

- Vie vanhus ulos -tapahtuma Koskelan seniorikeskuksessa 18.9.2024
- Hyvä ikä -messut 2.–3.10.2024
- Pääkaupunkiseudun vanhusneuvostojen tapaaminen Espoossa 14.11.2024

Vanhusneuvosto otti vuonna 2024 käyttöönsä uuden, dialogiin perustuvan toimintamuodon, joka nimettiin Ikädialogiksi. Ensimmäinen Ikädialogi järjestettiin 16.9. ja sen aiheena oli ikääntyneiden toimeentulo. Keskusteluun osallistui vanhusneuvoston jäsenten ja heidän edustamien taustatahojen lisäksi asiantuntijoita Vanhusasiavaltuutetun toimistosta, Kelasta, Oikeusaputoimiston velkaneuvonnasta, Takuusäätiöstä, Stadin Safkasta, Helsingin seurakuntayhtymän diakoniatyöstä ja Gerontologisesta sosiaalityöstä. Jatkotapaaminen järjestettiin 23.1.2025. Ikädialogi-toimintatavan avulla voidaan lisätä ymmärrystä kompleksisista aiheista ja etsiä yhdessä ratkaisuja. Kokeilusta saatu palaute oli hyvää ja toiminnalle toivottiin jatkoa.

Vanhusneuvoston toimintaa esiteltiin useissa eri tapahtumissa ja tilaisuuksissa:

- Aivoterveysmessut Kampin palvelukeskuksessa 19.10.2023
- Ihmisoikeusverkoston 5-vuotistapahtuma kaupungintalon Tapahtumatorilla 7.3.2024
- Vapaaehtoisten kevätseminaari Kinaporin palvelukeskuksessa 8.5.2024
- Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan ikääntyneiden koordinaatioryhmän kokous 4.4.2024
- European Network on Intercultural Elderly Care -verkoston vuositapaamisen avajaistilaisuus kaupungintalon Tapahtumatorilla 17.4.2024
- Elämän kirjo -tapahtuma Kinaporin palvelukeskuksessa 12.6.2024
- Viron Eläkeläisliiton seminaari Tallinnassa 25.10.2024
- Aivoterveysmessut Kampin palvelukeskuksessa 7.11.2024
- Elämäniloa ja voimaa -tilaisuudessa 6.2.2025
- Raikkaita suuntia -tapahtumassa Finlandia-talolla 20.2.2025
- Elämän nälkä -tapahtuma Kaapelitehtaalla 18.3.2025
- Neuvotaan-verkoston kokous 29.4.2025

Vanhusneuvoston yhteistyötapaaminen Helsingin Eläkeläisjärjestöt HEJ ry:n kanssa pidettiin 3.6.2024. Lahden vanhusneuvosto kävi tutustumassa Helsingin vanhusneuvoston toimintaan 14.5.2024.

Vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto tiivistivät yhteistyötään pitämällä kaksi yhteistä työvaliokunnan kokousta sekä tekemällä yhteisiä kannanottoja. Vammaisneuvoston edustaja kutsuttiin mukaan vanhusneuvoston järjestämään Ikädialogiin, ja vanhusneuvoston jäseniä kutsuttiin mukaan vammaisneuvoston omaishoitoa käsittelevään iltakouluun. Lisäksi neuvostojen sihteerit tekivät tiivistä yhteistyötä

Vanhusneuvosto

valmistelussa ja tiedonkulussa neuvostojen välillä. Sihteerit osallistuivat molempien neuvostojen kokouksiin.

1.9. Viestintä

Vanhusneuvostolle tehtiin päivitetty viestintäsuunnitelma. Vanhusneuvoston viestintäkanavat jaoteltiin vaikuttamisviestintään, digitaaliseen viestintään ja tapahtumaviestintään. Vaikuttamisviestintää tehtiin lausuntojen ja kannanottojen kautta, valtuustoryhmien puheenjohtajien tapaamisilla ja toimialojen asiantuntijoiden tapaamisilla. Digitaalista viestintää tehtiin verkkosivujen lisäksi aloittamalla yhteistyö Seniori-infon sosiaalisen median kanavien ja järjestöyhteistyön uutiskirjeen kanssa. Tapahtumaviestintää tehtiin esittelemällä vanhusneuvostoa messuilla ja tapahtumissa.

Vanhusneuvosto teki viestintäyhteistyötä toimialojen kanssa muun muassa kokoomalla vanhusneuvostossa olevien järjestöjen yhteystiedot kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan ikääntyneille suunnatun toiminnan viestintää varten.

Vanhusneuvoston aiemmin painettuun esitteeseen tehtiin tarvittavat päivitykset ja sitä painettiin kulutuksen mukaan, yhteensä noin 850 kpl. Toimintakauden vaihtuessa uusittiin esitteen välissä oleva yhteystietoliuska ja sitä päivitettiin henkilövaihdosten myötä. Esitettä jaettiin messuilla ja tilaisuuksissa. Vanhusneuvostolle tehtiin tapahtumia ja tilaisuuksia varten uusi roll-up. Vanhusneuvostolle tilattiin esittemateriaalia messuja ja tapahtumia varten.

Vanhusneuvoston kokousten muistiot, sekä lausunnot ja kannanotot ja muu olennainen materiaali päivitettiin vanhusneuvoston verkkosivuille. Sivulle tehtiin lyhytosoite paatokset.hel.fi/vanhusneuvosto. Verkkosivuilla on ollut evästeet hyväksyneitä käyntejä kauden aikana n. 240/3kk.

2. VANHUSNEUVOSTON ARVIO TOIMIKAUDESTA

Vanhusneuvoston itsearviointi toteutettiin Forms-kyselyn ja kokouksessa käydyn keskustelun perusteella. Kyselyyn vastasi yhteensä 20 vanhusneuvoston jäsentä ja varajäsentä. Lisäksi hyödynnettiin vanhusneuvoston asettamisen valmistelua varten tehtyä Kerro kantasi -kyselyä ja siihen liittyvää keskustelutilaisuutta, joihin osallistui myös muita kuin vanhusneuvoston jäseniä tai varajäseniä.

2.1 Toimintasuunnitelman toteutuminen

Toimintasuunnitelmassa huomioitiin edellisen vanhusneuvoston esittämiä ehdotuksia. Toimintasuunnitelman pääteemat olivat vaikuttamisen ja osallistumisen mahdollisuudet sekä kaupunkisuunnittelun ja palvelujen suunnittelun ikäystävällisyys. Näiden alle oli koottu toimenpiteitä kahdeksan toimenpidettä alakohtineen.

Vaikuttamisen ja osallistumisen mahdollisuudet

1. Osallistumismahdollisuudet ihmisoikeuksien edistäjänä
2. Lausunnot, kannanotot ja aloitteet
3. Verkostot ja työryhmät

Kaupunkisuunnittelun ja palvelujen suunnittelun ikäystävällisyys

4. Kaupungin palveluiden arviointi ikääntyvien näkökulmasta
5. Keskustelu toimialojen kanssa
6. Kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työ
7. Ikääntyneiden syrjäytymisen ja köyhyyden ehkäiseminen
8. Viestintä

Vanhusneuvosto työskenteli kauden aikana toimintasuunnitelman teemojen ja työskentelytapojen mukaisesti.

2.2 Vaikuttamismahdollisuuksien arviointi

Vanhusneuvoston itsearvion mukaan sen vahvuuksia ovat olleet aktiivisuus ja asiantuntemus. Vanhusneuvosto on antanut runsaasti lausuntoja ja kannanottoja ajankohtaisiin asioihin. Lausuntojen ja kannanottojen valmistelussa pidettiin hyvänä käytäntöä, jossa kaikilta on koottu näkemyksiä Forms-kyselyllä, ja työvaliokunta on sihteerin avulla työstänyt niiden pohjalta lausuntoluonnosta. Työskenteleyä on hankaloittanut se, että välillä lausuntopyynnöt ovat tulleet niin myöhään, että kunnolliselle valmistelulle ei ole ollut aikaa. Vanhusneuvosto piti hyvänä, että lausuntopyyntöjen määrä ja aiheet ovat laajentuneet, mutta samalla totesi, että on tärkeä keskittyä ikääntyneiden kannalta keskeisiin aiheisiin.

Lausuntojen vaikuttavuudesta on vaikea saada tietoa, ja vanhusneuvoston näkemyksen mukaan lausuntoja huomioidaan vaihtelevasti. Myös yhteistyö kaupungin toimialojen kanssa on koettu vaihtelevaksi. Toimialojen edustajien mukanaoloa neuvoston kokoonpanossa pidettiin tärkeänä. Tiedon saaminen valmisteilla olevista asioista ajoissa on keskeistä, jotta vanhusneuvosto voi ottaa kantaa suunnitelmiin joko kokouksessa tehtävän esittelyn, lausunnon tai kannanoton muodossa. Vanhusneuvosto koki, että kauden loppua kohden vanhusneuvoston tiedonsaanti valmisteilla olevista asioista parani.

Edellisellä kaudella vanhusneuvosto oli tehnyt esityksen puhe- ja läsnäolo-oikeuden saamiseksi valtuustossa ja lautakunnissa. Vanhusneuvosto sai esitykseen kansliapäällikön vastauksen 5.12.2023. Vastauksessa ei pidetty tarkoituksenmukaisena myöntää vanhusneuvostolle läsnäolo- ja puheoikeutta, vaan esitettiin muita tapoja edistää vaikuttajatoimielinten osallistumista yhteistyöhön, suunnitte-

Vanhusneuvosto

luun ja valmisteluun mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Vanhusneuvoston itsearviointikyselyssä ja Kerro kantasi -kyselyssä nousi kuitenkin edelleen esiin toive puhe- ja läsnäolo-oikeudesta.

2.3 Toimintakäytäntöjen itsearviointi

Työvaliokunta on valmistellut kokouksia ja luonnoksia lausunnoiksi ja kannanotoiksi. Tämä valmistelutyö sai itsearvioinnissa kiitoksia. Kehittämiskohteet liittyvät sekä sisäiseen että ulkoiseen viestintään. Kokousten välille toivottiin enemmän keskinäistä viestintää. Myös tiedonkulkua työryhmistä neuvostolle olisi hyvä kehittää. Vanhusneuvosto pitää tärkeänä, että tietoa sen toiminnasta levitetään nykyistä laajemmalle, sillä monille ikääntyneille vanhusneuvosto on vielä tuntematon. Myös kaupungin työntekijöiden ymmärrys vanhusneuvostosta vaikuttaa siihen, minkä verran vanhusneuvostoa kutsutaan mukaan suunnitteluun ja erilaisiin työryhmiin.

Vanhusneuvoston itsearvioinnissa nousi esiin myös osallistumisen keskittyminen. Kaikki jäsenet eivät osallistu yhtä aktiivisesti neuvoston kokousten ulkopuoliseen toimintaan. Syinä esiin nousi ajankäyttö ja se, että vain kokoukset kuuluvat palkkioiden ja ansionmenetykskorvauksien piiriin. Helsingin vanhusneuvostolla on ai-noana Suomen vanhusneuvostona käsiteltävänä sekä kunnan että hyvinvointialueen asiat. Isossa kaupungissa tämä tarkoittaa suurta aiheäärää ja laajoja asiakokonaisuuksia. Tämä on vaikuttanut siten, että kokouksissa on paljon asiaa ja tiukka aikataulu. Itsearvioinnissa toivottiin enemmän työpajamuotoista työskentelyä ja keskustelevampaa työskentelytapaa. Viime kaudella käynnistetyistä uudesta Ikädialogin toimintatavasta saatiin hyviä kokemuksia ja se nostettiin itsearvioinnissa ja Kerro kantasi -keskustelutilaisuudessa esimerkkinä onnistuneesta toiminnasta. Keskusteleavamman työtavan avulla pystyttäisiin nykyistä paremmin jakamaan neuvoston jäsenten osaamista, luomaan yhteistyötä ja parantamaan vuorovaikutusta niin vanhusneuvoston sisällä kuin ulkoisestikin. Yhtenä esteenä työpajamuotoiseen ja dialogiseen suunnitelmalliseen työskentelyyn nostettiin kyselyssä se, että niistä ei makseta kokouspalkkiota. Vanhusneuvoston itsearvioinnissa ehdotettiin palkkion maksamista myös muusta toiminnasta kuin varsinaisista kokouksista.

3. EHDOTUKSET SEURAAVALLE TOIMIKAUDELLE

Vanhusneuvoston tekemän itsearvioinnin, Kerro kantasi -kyselyn ja siihen liittyvän keskustelutilaisuuden perusteella on koottu tulevaa vanhusneuvostoa varten seuraavat toimenpide-ehdotukset kokoonpanosta, yhteistyöstä ja verkostoista, toimintakäytännöistä ja viestinnästä sekä vaikuttamistoiminnasta.

3.1 Kokoonpano, yhteistyö ja verkostot

1. Varmistetaan, että tulevassa neuvostossa on mukana moninainen järjestöjen, elämäntilanteiden, kulttuuritaustojen ja kokemusasiantuntijuuden edustus. Luodaan selkeät käytännöt tiedonkulkuun neuvoston jäsenten ja heidän taustatahojensa välillä. Jäsenet vievät tietoa aktiivisesti omiin yhteisöihinsä ja tuovat sieltä näkemyksiä neuvostoon. Tiivistetään yhteistyötä valtuustoryhmien kanssa hyödyntämällä vanhusneuvostossa olevia valtuustoryhmien edustajia.
2. Järjestetään toimintakauden aikana tapaamiset toimialajohtajien ja kansliapäällikön kanssa.
3. Tehdään aktiivista yhteistyötä järjestämällä yhteistyötapaamisia naapurikuntien vanhusneuvostojen kanssa sekä jatkamalla yhteistyötä vammaisneuvoston kanssa erityisesti esteettömyyden ja saavutettavuuden edistämiseksi.

3.2 Toimintakäytännöt ja viestintä

1. Huolehditaan, että vanhusneuvostolla on riittävä tieto toimintansa perustaksi. Uudelle vanhusneuvostolle järjestetään perehdytys. Perehdytyksessä käydään läpi ohjeistuksia ja sovitaan yhteisistä toimintatavoista. Ryhmäytymiselle varataan riittävästi aikaa. Tutustutaan jäsenten toimintaan kokouksissa pidettävillä toiminnan esitelyillä. Vahvistetaan vanhusneuvoston jäsenten osaamista koulutuksien ja tutustumiskäyntien avulla. Vanhusneuvoston sisäiselle viestinnälle sovitaan matalan kynnyksen viestikanava.
2. Lisätään työpajamuotoista työskentelyä. Osallistumista jaetaan tasaisesti kaikkien vanhusneuvoston jäsenten kesken. Jatketaan edellisellä kaudella aloitettujen ikädialogien järjestämistä ikääntyneille keskeisistä teemoista.
3. Lisätään vanhusneuvoston näkyvyyttä ja tunnettua. Sitä tehdään esimerkiksi järjestämällä avoimia kokouksia ja osallistamalla palvelukeskusten tapahtumiin sekä järjestämällä jalkautumisia. Tiedottamisessa voidaan hyödyntää esimerkiksi senioritapahtumia, palvelukeskuksia ja mahdollisuuksien mukaan muuta mediaa. Jäsenet jakavat tietoa vanhusneuvoston toiminnasta esimerkiksi esittelemällä vanhusneuvostoa esimerkiksi järjestöjen tilaisuuksissa.

3.3 Vaikuttamistoiminta

1. Vanhusneuvoston vaikuttamistoiminnan tulee olla oikea-aikaista. Vanhusneuvoston tulee saada tiedot suunnitelmista ajoissa, jotta se voi antaa lausuntoja ennen päätöksentekoa. On tärkeää, että vanhusneuvoston tekemät lausunnot ja kannanotot käsitellään kaupungin päätöksenteossa.
2. Myös sisäisessä työskentelyssä lausuntojen valmisteluun varataan riittävästi aikaa. Neuvoston jäsenet osallistuvat kommentointiin sähköisesti tai kokouksissa. Vanhus-

Vanhusneuvosto

neuvoston on hyvä keskittyä lausunnoissa ja kannanotoissa erityisesti ikääntyneiden kannalta keskeisiin aiheisiin. Seurataan lausuntojen ja kannanottojen vaikuttavuutta pyytämällä palautetta, miten lausunnot ja kannanotot on huomioitu päätöksenteossa. Lausuntojen ja kannanottojen seuranta käsitellään vanhusneuvoston kanssa.

3. Vanhusneuvoston on tärkeä kuulla iäkkäiden helsinkiläisten näkemyksiä esimerkiksi järjestämällä kyselyitä, jalkautumisia ja keskustelutilaisuuksia ikääntyneiden näkökulmien keräämiseksi.

3.4 Vanhusneuvosto esittää tulevalle vanhusneuvostolle edistettäväksi seuraavia aiheita:

1. Vaikuttaminen kaupungin toimintojen suunnitteluun erityisesti saavutettavuuden näkökulmasta
2. Digisyrjäytymisen torjuminen edistämällä palvelumuotoja heille, jotka eivät käytä digipalveluita
3. Kohtuuhintaisen matkustamisen edistäminen HSL-alueella sekä HSL:n palveluiden saavutettavuus ikääntyneille
4. Omaishoitajien tukeminen tekemällä yhteistyötä palveluiden kehittämiseksi
5. Varmistaminen, että myös yksin asuvien ääni tulee huomioiduksi päätöksenteossa